

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt IIII. Testimoniis veterum superioris capitis doctrina comprobatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

7. 1. 1. 1.

Vide August.
Psalm. 134.
& in Canoni-
cam Iohannis.

Abraham, Deus Isaac & Iacob, in quibus viris totum
Israël semen intelligitur, non secundum carnem, sed
secundum fidem. Etenim ex hominibus sanctis, hu-
milibus, fidelibus, cognoscitur Deus: quos euidētibus
signis, sua protectione defendit. Vnde & Iohannes ait:
Qui est in charitate, hic nouit Deum, quia Deus cha-
ritas est. proinde qui nouit in se charitatem, hic Deum
nouit ex eo munere per quod Deo efficitur similis.
Dissimilitudo enim facit, ut Deum non nouimus, per
hoc verò facillimè cognoscimus, per quod Deo simi-
liores efficitur. Quid igitur aptius ad noscendum se-
quendumq̄ Deum, quàm Dei filius, homo factus, in
eaque natura Deo simillimus, propter excellentem
modis omnibus charitatem?

CAPVT IIII.

7. 1. 1. 1.

Athanasius.

Testimoniis veterum superioris capituli doctrina comprobatur.

NE verò tantis de rebus rationes ipsi finxisse, ac
prout nostra ferebat opinio, cōmenti aliquid esse
videamur; libet veterum quoq̄ testimonia subiungere,
quibus illa hauriuntur. Scribit igitur Athanasius in eo
libro qui est de incarnatione Verbi, hunc in modum:
Quoniam verò & idolorum vesanus cultus, & impie-
tas lactilega, orbem continebat vniuersum, Deique
cognitio occulta erat: quisnam oro debuit orbem do-
cere de Patre? num homo? At homini possibile nō erat
orbem omnem peruagari, cū nec per naturam ad
tantum sufficeret cursum, nec dignus cui de re tanta
crederetur haberi posset, neque aduersus fraudes atq̄
fallacias per se quiret obfistere. Cunctis quippe per-
culsis animo, ac diabolica deceptione & idolorum va-
nitate turbatis; quomodo possibile fuit humanam
mentem atque animum, persuadendo ad fidem incli-
nare eius qui conspicuus oculis esse nō posset? Quem
verò quisque non videt, quo pacto is aliquem in tanta
gerum

rerum perturbatione, inducere ad credendum potest? Ac quibusdam interpositis: Vnde summa cum ratione Deus mortalibus prodesse cupiens, aduenit vt homo: sumens sibi corpus illis per omnia simile atque ex inferioribus: videlicet per corporis opera sese insinuauit hominibus, vt qui illum ex eius in omnia manante prouidentia & gubernatione, intelligere & scire neglexerant, vel ex operibus ab eo in carne consummatis, verbum Dei agnoscerent in corpore positum, ac per ipsum etiã Patrem. Sicut enim magister optimus, discipulorum commodis cautè prospiciens, eos qui proficere ex maioribus nequeunt, per ea quæ infima sunt erudire non renuit: ita & Dei verbum fecit. sicut & Paulus ait: Quia enim in sapientia Dei non agno-

Hoc est, quia ex consideratione operum Dei, quæ summa ratione & sapientia constant, non potuerunt homines Deum nosse, impediti cupiditate fruendi crea-

1. Cor. 1.º

Hilarius

Augustinus

tura pro creatore : idcirco placuit Deo venire & carnem induere, vt sic salui fierent credentes. Alio verò in loco: Non poterat, inquit, inueniri Deus ab his qui cor mundum non habebant, & Verbum apud Deum Patrem videre non poterant: nisi hoc suscipiēdo quod possent videre, vt per hoc ad illud lumen interius ducerentur. Idemque tractatu tertio in Ioannem: Quia Verbum caro factū est, & habitauit in nobis; ipsa natiuitate collyrium fecit, vnde tergerentur oculi cordis nostri, vt possemus videre maiestatem eius per eius humilitatem. Sed & in eo libro quem scripsit de natura & gratia, cap. 20. Quemadmodum abstinere à cibo, inquit, non est substantia; & tamen substantia corporis, si omnino abstinetur à cibo, ita languescit, ita valetudinis inæqualitate corrumpitur, ita exhauritur viribus, ita lassitudine debilitatur & frangitur, vt si aliquo modo perduret in vita, vix possit ad eum cibum reuocari, vnde abstinendo vitiata est: sic non est substantia peccatum; sed substantia est Deus, summaque substantia & solus verus rationalis creaturæ cibus: à quo per inobedientiam recedendo, & per inobedientiam non valendo capere quod debuit & gaudere, audis quemadmodum dicit: Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum, quoniam oblitus sum comedere panem meum. hoc ille quidē eo loco. vnde colligendum est, cum per infirmitatem nimiam, cibum suum, hoc est, inuisibilem summiūque Deum, capere homo non posset, solidiorque esset ille cibus, quàm vt nostrę infantia seu potius agridini cōueniret: quidam nobis de maiestate sua & infirmitate nostra, temperasse Deum: vt quod cibus esset, medicamento quoque vim haberet, ad educendum venenum, antiqui serpentis instillatione collectum & haustum, ex quo cibi nostri fastidio tenebamur. Quia igitur rationalis creatura, inquit idem libro tertio de libero arbitrio,

Libro 83.
quaest. 73.

Psalm. 101.

Cap. 19.

ver
aut
pec
vt
inu
vili
mo
bile
tus
hur
red
ter
caro
ipsi
De
sed
tute
fagi
fica
cor
illa
fit
ner
cat
neu
inca
cum
ipso
fact
tate
vt
sem
De
Deo
pau

verbo

verbo illo tanquam optimo cibo suo pascitur, humana
 autem anima rationalis est, quæ mortalibus vinculis
 peccati pœna tenebatur, ad hoc diminutionis redacta,
 vt per coniecturas rerum visibilium, ad intelligenda
 inuisibilia niteretur: cibus rationalis naturæ factus est
 visibilis; non commutatione naturæ suæ, sed habitu
 mortalitatis nostræ: vt visibilia sectantes, ad se inuisi-
 bilem reuocaret. Sic eum anima, quem superbiens in-
 tus reliquerat, foris humilem inuenit: imitatura eius
 humilitatem visibilem, & ad inuisibilem altitudinem
 reditura. Siceo loco. In Psalmum quoque trigessimum
 tertium: Nisi, inquit, Deus esset humilis, nec mandu-
 caretur nec biberetur à nobis. Respice altitudinem
 ipsius. In principio erat verbum, & verbum erat apud
 Deum, & Deus erat verbum. Ecce cibus sempiternus:
 sed eum manducant angeli, manducant supernæ vir-
 tutes, manducant cælestes spiritus: & manducant &
 saginantur, & integrum manet quod eos fatiat & lati-
 ficat. Quis autem homo posset ad illum cibum? vnde
 cor ram idoneum illi cibo? Oportebat ergo vt mensa
 illa lactesceret & ad paruulos perueniret: vnde autem
 fit cibus lac? vnde cibus in lac conuertitur, nisi per car-
 nem traijciatur? nam mater hoc facit. Quod mandu-
 cat mater, hoc manducat infans. Sed quia minus ido-
 neus est infans qui panem vescatur, ipsum panem mater
 incarnat, & per humilitatem mammillæ & lactis suc-
 cum de ipso pane pascit infantem. Quomodo ergo de
 ipso pane pascit nos Sapiencia Dei? Quia verbum caro
 factum est, & habitauit in nobis. Videte ergo humili-
 tatem: quia panem Angelorum manducauit homo,
 vt scriptum est. Verbum illud, quo pascuntur Angeli
 sempiternum, manducauit homo; quia cum in forma
 Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem
 Deo. Saginatur ergo illo Angeli: sed semetipsum exi-
 pniuit, vt māducaret panem Angelorum homo. Hæc

Psalm. 77.

M 5 eo loco.

Leo serm. 5. de
Natiuitate.

eo loco. Quibus omnibus doctissimi sanctissimi que Pontificis Leonis breuissima sententia iungenda est. Propter nostram, inquit, infirmitatem extenuauit se in capibus sui, & velamine corporis splendorem suæ maiestatis, quem visus hominum nõ ferebat, obtexit, ynde etiam exinanisse se dicitur, tanquam se propria virtute euacuauerit: dum in ea humilitate, in qua nobis consuluit, non solum Patre, sed etiam seipso factus est minor. Sic Leo. Denique & Lactantius Firmianus non minùs commodè quàm breuiter: Idcirco mediator aduenit, id est, Deus in carne, vt caro eum sequi posset. Et rursum, Incorporatus est, inquit, & veste carnis indutus, vt homini, ad quem docendum venerat, virtutis exempla & incitamenta præberet. hæc ille cap. 25. & 26. libri de Sapientia.

CAPVT V.

Quanam ratione visibilis factus in homine Deus, auctoritatem sibi parauerit, & ad fidem dictorum, & ad factorum imitationem.

ET miraculis quidem, cum homo esset, commodissimè est vsus ad docendam sapientiam. Cum enim hæc percipi ab hominibus stultis, nisi crederet sapienti, non posset; ad faciendam autem fidem, auctoritatis opus esset: hanc sibi grauissimam tum miraculis, tum sequetium multitudine, conciliauit. Et principio quidem miraculis, nam & hæc discipulorum multitudinem effecerunt: quæ deinceps ad magistri auctoritatem non mediocriter conduceret. Sola est, inquit Augustinus, auctoritas quæ commouet stultos vt ad sapientiam festinent, quamdiu intelligere sincera non possumus, auctoritate quidem decipi miserum est, sed certè miserius non moueri. Si enim Dei providentia non præsidet rebus humanis, nihil est de religione sagendum. Sin vera est species rerum omnium, quam profectò ex aliquo verissimæ pulchritudinis fonte manare

Cap. 16. de
utilitate credendi.